

Sygn. akt I KZ 6/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **K. K.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 16 lutego 2021 r.

zażalenia skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału II Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKo (...)

o odmowie przyjęcia zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie sygn. akt II AKo (...)

w przedmiocie stwierdzenia braku podstaw do wznowienia postępowania z urzędu na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k.

postanowił:

zażalenie pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skazany K. K. wystąpił do Sądu Apelacyjnego w (...) na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. o zbadanie przesłanek do wznowienia z urzędu postępowania w sprawie o sygn. akt VI K (...) Sądu Rejonowego w M. VI Zamiejskowy Wydział Kamy z/s w B., z uwagi na zaistnienie okoliczności z art. 439 § 1 k.p.k. W dniu 7 grudnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...), po rozważeniu okoliczności wskazanych w piśmie skazanego, wydał postanowienie, którym stwierdził brak podstaw do wznowienia z urzędu postępowania w sprawie o sygn. akt VI K (...) Sądu Rejonowego w M. VI Zamiejskowy Wydział Kamy z/s w B., zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu

Okręgowego w O. w sprawie VII Ka (...). Zażalenie na to postanowienie wnioś skazany.

Zarządzeniem z dnia 28 grudnia 2020 r. odmówiono przyjęcia zażalenia. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że skoro wznowienie postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. z powodu jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, a nie na wniosek strony, to stronie nie przysługuje również żądanie - w drodze środka odwoławczego - kontroli negatywnego stanowiska sądu (odwołano się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 r., V KZ 31/09). Odpis zarządzenia wraz z pouczeniem o przysługującym środku odwoławczym i terminie jego wniesienia skazany otrzymał w dniu 5 stycznia 2021 r. (K. 93). Na powyższe zarządzenie skazany wnioś zażalenie, które zostało przyjęte i przedstawione do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie skazanego nie może zostać rozpoznane. Na wstępie trzeba jednak przypomnieć, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego (por. uchwała składu 7 sędziów z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05) wznowienie postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k., z powodu jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony. W takim układzie strona może jedynie sygnalizować sądowi funkcjonalnie właściwemu do wznowienia postępowania zaistnienie takiego uchybienia w trybie uregulowanym w art. 9 § 2 k.p.k. Sąd wznowieniowy nie stwierdzając podstaw do wznowienia postępowania w trybie z art. 542 § 3 k.p.k. nie ma obowiązku wydania decyzji o charakterze procesowego rozstrzygnięcia (postanowienia lub zarządzenia – por. postanowienie SN z dnia 4 sierpnia 2005 r., II KZ 37/05), a to dlatego, że ustawa procesowa reguluje tylko sytuację, w której takie podstawy do wznowienia istnieją. Wystarczające byłoby li tylko poinformowanie strony, że po rozpoznaniu sygnalizacji sąd wznowieniowy nie stwierdza podstaw do dalszego procedowania, a o decyzji takiej można byłoby poinformować wnoszącego w dowolnej formie (postanowienie SN z dnia 21 maja 2008 r., V KZ 27/08). Skoro tak, to **w zakresie badania z urzędu istnienia**

podstaw do wznowienia postępowania (art. 542 § 3 k.p.k.) wydanie decyzji w formie procesowej, tj. postanowienia (tak jak odbyło się to w tej sprawie), nie jest wymagane (nie jest obligatoryjne), co oznacza, że wydanie takiego postanowienia nie może kreować drogi odwoławczej, bo takowej przepisy nie przewidują. Takowa jest przewidziana tylko w odniesieniu do rozstrzygnięcia co do zasadności wniosku o wznowienie postępowania i to tylko wtedy, gdy sądem funkcjonalnie właściwym jest sąd okręgowy (por. art. 547 § 1 k.p.k. w zw. z art. 544 § 1 k.p.k.). W tym ostatnim układzie jest to zatem zupełnie inny tryb, tryb już wszczętego skutecznie postępowania w przedmiocie wznowienia postępowania, w którym bada się zasadność nadzwyczajnego środka zaskarżenia jakim jest wniosek o wznowienie postępowania (art. 547 § 1 k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k.). Co więcej, nawet w tym trybie w odniesieniu do postanowienia wydanego przez Sąd Apelacyjny w kwestii zasadności wniosku o wznowienie przepis art. 547 § 1 k.p.k. wyraźnie wyłącza możliwość jego zaskarżenia.

Już zatem tylko w oparciu o powyższą argumentację trzeba stwierdzić, że nie można było nadawać biegu zażalenia na postanowienie, bo zbyt (nadmiernie sformalizowana) forma kontroli istnienia podstaw do wznowienia postępowania z urzędu (postanowienie) nie mogła uruchamiać środka odwoławczego, którego ustawa procesowa po prostu nie przewiduje.

Odniesć trzeba się jeszcze do przepisu art. 429 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., który posłużył zapewne do uznania, że na zarządzenie o odmowie przyjęcia zażalenia przysługuje skazanemu zażalenie. Odesłanie w art. 545 § 1 k.p.k. do przepisu art. 429 k.p.k. musi uwzględniać specyfikę instytucji uregulowanej w rozdziale 56 Kodeksu postępowania karnego, a więc tego, że normowany jest w niej tryb postępowania z nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia jakim jest wniosek o wznowienie postępowania, wniosek obciążony wymogami formalnymi co do podstawy jego wniesienia (art. 540, art. 540a i b k.p.k.), podmiotu, który może zainicjować to postępowanie oraz osoby, która może go sporządzić i wnieść (art. 545 § 2 k.p.k. oraz art. 542 § 2 k.p.k.), czy uiszczenia stosownej opłaty. W sytuacji nieusunięcia braków takiego wniosku będzie miał zastosowanie przepis art. 429 § 1 i 2 k.p.k., oczywiście tylko wtedy, gdy sądem właściwym do wznowienia

postępowania będzie sąd okręgowy; w sytuacji, gdy sądem takim będzie sąd apelacyjny podstawą zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania będzie przepis art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. (por. uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 16 marca 2000 r., I KZP 3/00, OSNKW 2000, z. 3-4, poz. 20).

W odniesieniu do wznowienia postępowania z urzędu przepis art. 429 k.p.k. nie może w ogóle mieć zastosowania, albowiem w tym trybie nie ma żadnego środka inicjującego to postępowania (środka nadzwyczajnego, czy zwykłego), a ustawa nie przewiduje istnienia jakiegokolwiek środka zaskarżenia w trakcie procedowania co do tej kwestii. Oznacza to, że procedując **w trybie art. 542 § 3 k.p.k. nie można w ogóle stosować przepis art. 429 § 2 k.p.k. (w zw. z art. 545 § 1 k.p.k.)**. W takiej sytuacji zbyteczne i nieuprawnione było nadanie biegu zażalenia, ale skoro zażalenie zostało przyjęte, to nie mogło jednak być rozpoznane merytorycznie (w tym zakresie nietrafnie rozpoznano merytorycznie takie zażalenia w postanowieniach SN: z dnia 4 sierpnia 2005 r., II KZ 37/05, z dnia 21 maja 2008 r., V KZ 27/08, z dnia 5 czerwca 2009 r., V KZ 31/09). Sąd Najwyższy nie może bowiem rozpoznawać zażalenia, którego system prawa procesowego w tej sytuacji w ogóle nie przewiduje. Stanowiska w tej kwestii nie zmienia okoliczność, że skarżącego mylnie pouczone o tym, że zażalenie na zarządzenie przysługuje. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, nawet mylne pouczenie o przysługującym uczestnikowi środku odwoławczym nie powoduje przyznania mu takiego uprawnienia, jeżeli w rzeczywistości mu ono nie przysługuje (por. postanowienie SN z dnia 26 lutego 1999 r., V KZ 12/99).

Mając na uwadze powyższe konieczne stało się pozostawienie zażalenia bez rozpoznania.